

tegen fundamentele factoren, zoals huren en inkomens, staan de prijzen boven het langjarig gemiddelde. Stijgende financieringskosten zouden huizen voor een grotere groep Britten onbetaalbaar maken. Als de huizenprijzen dalen, zijn de gevolgen ingrijpend, zowel voor de huizenbezitter als voor de economie.

ECONOMIE

Hoewel het referendum nog moet plaatsvinden, is er al een negatief effect merkbaar op de economische activiteit in het Verenigd Koninkrijk. Dat komt volgens de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) door de onzekerheid over de uitkomst.

Mocht het tot een Brexit komen, dan verwacht de OESO, een samenwerkingsverband van 34 landen, een grote negatieve impact op de Britse economie. En andere landen, vooral in Europa, zullen het ook voelen. Volgens de instantie zal de economie in dat geval in 2020 3 procent kleiner zijn dan wanneer Groot-Brittannië in de EU zou blijven. Omgerekend komt dat neer op bijna 3000 euro per huishouden.

Op langere termijn neemt die economische schade volgens de OESO alleen maar toe. Er zijn gevolgen voor de kapitaalmarkten, immigratie en technische vooruitgang. De buitenlandse investeringen in het Verenigd Koninkrijk zullen dalen en dat trekt een wissel op de arbeidsproductiviteit.

**MOCHT EEN
BREXIT IN-
DERDAAD HET
STARTSIGNAAL
ZIJN VOOR SNEL
OPLOPENDE
RENTES, ZIJN
DE GEVOLGEN
GROOT**

En productiviteit is de basis voor de welvaart.

De OESO ziet de effecten verder reiken dan Groot-Brittannië. Op kortere termijn is de invloed op de economische activiteit merkbaar door de grotere onzekerheid over de toekomst van Europa.

VALUTA

Groot-Brittannië maakt geen deel uit van de eurozone, maar zowel de euro als het Britse pond kunnen een schok te verwerken krijgen bij een Brexit. Mark Carney, gouverneur van de Britse centrale bank, waarschuwt voor de kans op een scherpe daling van het Britse pond ten opzichte van de euro.

Carney geeft aan dat een lagere internationale waarde van het pond de importkosten verhoogt. Immers, wanneer het pond minder waard is, zal een importeur van een product uit een euroland meer ponden moeten neertellen. Wanneer bedrijven die hogere importkosten doorberekenen aan de klant, stijgen de prijzen. Dat vreet aan de koopkracht van Britse huishoudens. Voor inwoners uit andere landen, zoals euroland Nederland, zorgt een lagere pondwaarde juist voor voordeliger im-

porten van producten en diensten uit Groot-Brittannië. Wel moet er dan natuurlijk vraag zijn naar die producten.

Voor beleggers is dat effect moeilijker in te schatten. Dat heeft niet alleen te maken met de gevolgen van een eventuele Brexit op de internationale muntwaarde, maar ook op de koersen van de beleggingen en op de onderliggende bedrijfsresultaten. Waar de omzet vandaan komt, waar de kosten worden gemaakt en of er valuta-afdekking plaatsvindt, zijn daarin belangrijke factoren.

HANDEL

Als er een manier is waarop een handelsland een klap te verwerken krijgt, is het wel door het af te sluiten van de rest van de wereld. In de Brexit-discussie lijkt het erop alsof Groot-Brittannië zelfstandig kiest voor een dergelijke autarkie. En dat terwijl het land leunt op importen uit andere landen en internationale bedrijven die juist vanwege de